Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

Martin Mueller s-a născut la 12 septembrie 1939 la Braşov. Studii de Medicină Generală la IMF Cluj. După terminarea studiilor, 5 ani este medic de circumscripție la Hoghilac – Sighişoara şi Ilieni – Covasna.

Rezidențiat la Spitalul Central Bucureşti (Profesor Predescu) şi Braşov (Dr. Şeitan).

În 1977 s-a mutat la Winnenden – Germania, având serviciul la Spitalul de Psihiatrie, azi centrul de Psihiatrie.

Activități şi funcții în Centrul de Psihiatrie Winnenden:

- înființarea şi conducerea unei secții pentru alcoolici cu staționare pentru dezintoxicare, recuperare şi cronici;
- reorganizarea şi conducerea secției de psihiatrie generală, cu înființarea a două clinici de zi;
- reorganizarea şi conducerea ergoterapiei în spital.

La nivelul landului Baden Württemberg – membru în conducerea Uniunii Psihiatrilor din Spitalele de Psihiatrie.

Pe plan național – membru în grupul directorial pentru reorganizarea ergoterapiei în Germania

A desfăşurat activități onorifice în domeniul psihiatriei regionale.

A inițiat Cooperarea cu Asociația Beclean E.V Ravensburg, în cadrul căreia a organizat Workshopuri şi schimburi de experiență.

MARTIN MUELLER

Patologie socială

Experiența personală din Germania

Editura LIMES
Cluj-Napoca, 2008

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

Colecția: PARADIGME

Coordonator: GHEORGHE PERIAN

Editor: MIRCEA PETEAN

Coperta: DINU VIRGIL

Ilustrația copertei: RENATE MILDNER-MUELLER

© Editura LIMES, 2008
Str. Snagov, 3/19
400420 Cluj-Napoca
Tel./fax: 0264/544109; 0723/194022
Email: edituralimes@yahoo.com

ISBN: 978-973-726-326-1

CUPRINS

Introducere 7

Spitalul de psihiatrie din Winnenden „Heilanstalt Winnenthal“ 9

Începutul şi dezvoltarea Centrului de Psihiatrie din Winnenden 10

Psychiatrie Enquete (Ancheta psihiatrică – 1970) 29

Secția de alcoolici. Secția de dezintoxicare 37

Clinica de zi 42

Secția de psihoterapie 44

Dezvoltarea psihiatriei generale 45

Secțiile pentru bolnavi depresivi 47

Secțiile de psihiatrie generală 48

Deschiderea de secții noi de psihiatrie pe lângă spitalele municipale 51

Libris.ro
Respect pentru oameni și cărți

Asistența socială în spital 53

Coterapiile 54

Serviciile complementare 67

Serviciile complementare domiciliare 69

Atelierele de recuperare 76

Grupe de autoajutor 80

Ajutoare onorifice (voluntarii) 85

Finanțarea psihiatriei sociale 87

Tratamentul 89

Munca 90

Situația actuală în psihiatria socială 97

Bibliografie selectivă 103

LIMES – Titluri disponibile – 2008 105

INTRODUCERE

Istoria psihiatriei este, de fapt, istoria psihiatriei sociale. Proclamarea drepturilor umane de către Revoluția Franceză și eliberarea bolnavilor psihici din lanțuri reprezintă momentul nașterii acestei discipline. Cel puțin de atunci modul în care o societate își asumă responsabilitatea pentru bolnavii psihici cronici reflectă caracterul ei uman și nivelul ei de civilizație.

În deceniile de după Revoluția Franceză, în toate țările Europei Occidentale s-au creat spitale mari de psihiatrie.

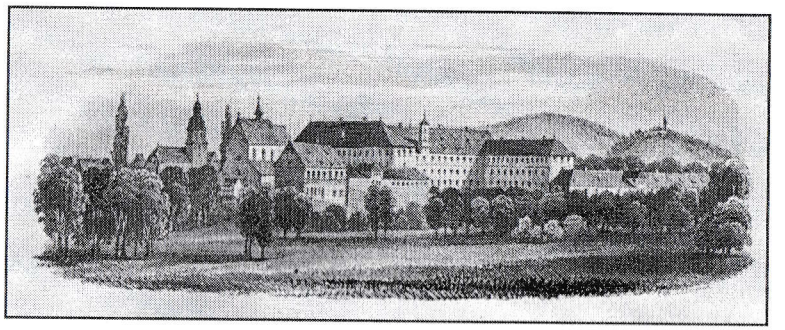
Pornind de la ideea da a asigura bolnavilor psihici un loc în care să poată trăi în liniște, într-o atmosferă familiară, o viață demnă și protejată, aceste spitale s-au înființat, de obicei, în mediul rural. În Germania s-au folosit mănăstirile secularizate și castelele. În aceste spitale bolnavii trăiau luni și ani de zile, conviețuind mai mult sau mai puțin în armonie și participând activ la întreținerea comunității din spital.

După 5 ani de activitate în Spitalul de Neuropsihiatrie Brașov am avut fericirea de a lucra 30 de ani în cel mai vechi spital de psihiatrie din sud-estul Germaniei. Dezvoltarea Centrului de Psihiatrie – denumirea actuală a spitalului din Winnenden – este un exemplu tipic pentru dezvoltarea psihiatriei germane. Istoria lui reflectă istoria psihiatriei germane în general. După decenii de stagnare și decădere, în ultimii 30 de ani întreaga psihiatrie germană a suferit un proces profund de transformare.

Tendințele generale ale acestui proces sunt micșorarea unităților spitalicești mari, centralizarea lor și scurtarea perioadelor de internare în spital. De asemenea, psihiatria suferă

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

ÎNCEPUTUL ŞI DEZVOLTAREA CENTRULUI DE PSIHIATRIE DIN WINNENDEN

Spitalul de psihiatrie din Winnenden „Heilanstalt Winnenthal"

Necesitatea deschiderii unui spital de psihiatrie în Württemberg, în sud-estul Germaniei, a fost recunoscută de la începutul secolului de către Colegiul Medical din Stuttgart. Exemple de spitale de psihiatrie demne de urmat existau deja în alte regiuni ale Germaniei, spre exemplu Siegburg – Bonn, Sonnenstein – Dresda ş.a.

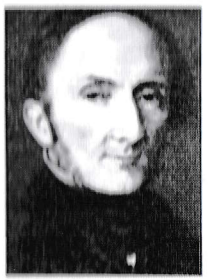
După consultarea administraţiilor comunale şi poliţiilor locale din Württemberg, Colegiul Medical a luat hotărârea înfiinţării unui spital cu 100 paturi, cu o durată medie de spitalizare pe pacient de maximum un an. Acest spital s-a deschis în 1834, purtând numele „Heilanstalt Winnenthal". Colegiul Medical a ales ca sediu al noului spital, din 6 posibilităţi, castelul domnesc din Winnenden. La baza acestei decizii a stat, ca de altfel întotdeauna în psihiatrie, o ideologie, adică ideea de a crea pentru aceşti oameni un loc ferit, liniştit, în

afara oraşelor, unde bolnavii se pot recrea într-o atmosferă paşnică, familiară şi practicând o activitate utilă şi creativă.

Castelul Winnenthal a beneficiat atât în trecut, cât şi actualmente, de o aşezare centrală şi uşor accesibilă, lucru important şi astăzi în psihiatria socială. Celelalte calităţi ale acestei aşezări au fost frumos descrise de primul director al spitalului, Albert Zeller: „Castelul din Winnenden este aşezat într-o zonă deluroasă, cu coline acoperite cu viţă-de-vie, pomi fructiferi şi păduri. Iernile sunt blânde. În timpul verii un vânt răcoritor creează o atmosferă agreabilă. Izvoare cu apă răcoritoare alimentează spitalul. (...) Spitalul este înconjurat de un parc mare, cu arbori exotici, care oferă umbră. La marginea parcului se află grădini întinse cu legume şi zarzavaturi".

Iniţial, spitalul a fost conceput pentru bolnavi în faza acută a bolii, la care debutul afecţiunii nu depăşea durata de 6 luni. După un tratament de maximum doi ani, urma ca bolnavii să fie externaţi în stare de remisie, sau, în cazul unei afecţiuni cu caracter cronic, transferaţi în cămine de bolnavi psihici cronici. Mai rar a putut fi realizată integrarea acestor pacienţi cronici în propriile familii.

Primul director al spitalului (1834- 1877) a fost Albert Zeller, adept al teoriei psihozei unice (Einheitspsychose). Convingerea sa personală era că bolnavii cronici, irecuperabili, trebuie separaţi de cei în fază acută. Astfel, Zeller s-a angajat toată viaţa pentru păstrarea spitalului din Winnenthal ca spital de acuţi.

Hofrat Albet Zelle

Utilitatea acestei separări intre acuţi şi cronici este discutată şi azi în mod contradictoriu.

A. Zeller, ales de colegiul medical ca prim director, a fost obligat să viziteze în prealabil, până la deschiderea spitalului din Winnenden, cele mai renumite spitale de psihiatrie din Germania, Anglia, Austria şi

Libris.ro
Respect pentru oameni și cărți

Franța. El și-a notat, în decursul celor 14 luni de călătorie, cu acribie, tot ceea ce a văzut. Notițele lui, făcute în limbile țărilor vizitate, precum și în limba latină, au fost publicate în două volume, în anul 2007, de către Centrul de Psihiatrie Zwiefalten.

În Hanwell, Anglia, l-a impresionat atmosfera familiară promovată de soții Ellis. Bolnavii participau la toate activitățile pentru întreținerea și funcționarea spitalului. De asemenea, l-au impresionat grădinile mari și suprafețele agricole cultivate și întreținute de către pacienți.

Călătorind prin Scoția, Zeller a vizitat, în York, un spital condus de ordinul religios Quaker. Aici a fost sedus de atmosfera antiautoritară existentă. L-au mișcat lipsa aplicării de mijloace restrictive și felul în care bolnavii erau implicați în decizii, autoresponsabilizarea lor.

La Siegburg – Bonn, Zeller a fost impresionat de acuratețea cu care directorul spitalului, M. Jacobi, examina somatic bolnavii, precum și tratamentul somatic diferențiat.

Zeller a reușit, în decursul celor 43 de ani de directorat în Winnenthal, să fructifice în mare măsură experiențele pozitive făcute în cursul călătoriei prin Europa. El a înființat, după exemplul englezesc, prima colonie agricolă pentru gospodărirea suprafețelor agricole necesare pentru aprovizionarea bolnavilor.

Aceste colonii agricole au dispărut, din păcate, astăzi, aproape complet, fiind nerentabile.

Locuind în incinta spitalului, Zeller a trăit în mijlocul bolnavilor, petrecându-și timpul liber, de recreere, cu aceștia. Deseori pacienții dejunau împreună cu familia Zeller, spre exemplu scriitorul Nikolaus Lenau, născut în Banat, în Lenauheim. Obligația de a rezidența în incinta spitalului a fost valabilă până la mijlocul secolului 20 pentru tot personalul spitalului.

Participarea activă a întregului personal spitalicesc la munca și activitățile recreative ale pacienților are, din păcate, astăzi, un caracter istoric.

Colonia Agricolă

Zeller a fost un adept al „no restrain"-ului, angajându-se permanent, în decursul vieții sale, împotriva aplicării mijloacelor de forță, în măsura în care acest lucru a fost posibil în acea perioadă.

Wilhelm Griesinger

În activitatea sa medicală, el a preluat exemplul doctorului Jacobi, de la spitalul Siegburg, astfel că urmașii lui l-au calificat drept „primul medic psihosomatic creștin" din Germania (Bodamer).

Spre deosebire de majoritatea spitalelor de psihiatrie din regiune, Spitalul Winnenthal se afla la numai 20 km de Stuttgart, capitala landului Württemberg, într-o zonă

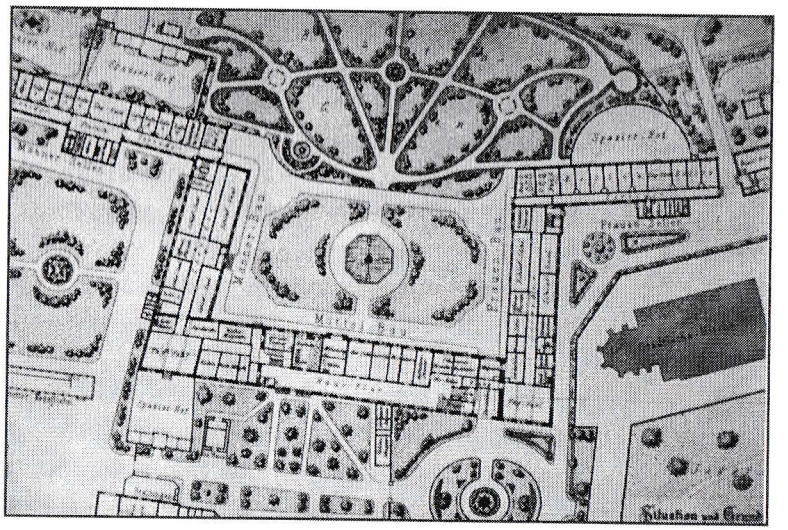
astăzi foarte circulată. Deşi aşezat central, atmosfera spitalului şi azi este liniştită

La începutul existenţei spitalului, bolnavii erau cazaţi în castelul domnesc, care avea formă de U. La aripile laterale erau ataşate încă două tracturi, cu camere de izolare pentru bolnavii agitaţi.

Bolnavii liniştiţi şi cei din straturile sociale mai ridicate au fost cazaţi în clădirea centrală a castelului şi la etajele superioare, lângă locuinţa directorului – aflată la parterul clădirii – şi a administratorului, aşezata la etajul I.

Camerele de izolare destinate pacienţilor agitaţi aveau o suprafaţă de 20 mp şi erau mobilate cu un pat, scaun, masă şi o latrină.

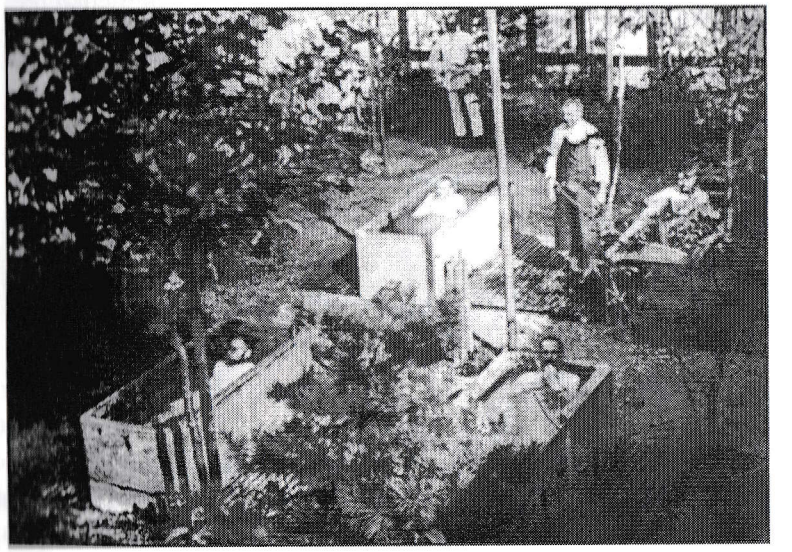
Încălzirea era centrală, cu aer cald. Masa se servea printr-o fereastră mică în uşă. Bolnavii puteau fi observaţi printr-un geam. Podeaua era acoperită cu material impermeabil şi era înzestrată cu un canal de scurgere.

Planul Spitalului /06/

Pe lângă izolarea bolnavilor, se foloseau ca mijloace restrictive cămăşi de forţă, scaune de forţă şi plase întinse peste pat. Între camerele de izolare şi clădirea centrală erau aşezate băile cu duşuri pentru igiena corporală şi căzi multiple pentru hidroterapie.

Astăzi, bolnavii din spitalul de psihiatrie au aproape acelaşi regim ca în spitalele de medicină generală. În toate spitalele de psihiatrie din Europa pe care le-am vizitat mai există încă saloane sau secţii închise, care astăzi se numesc „protejate". Renunţarea completă la măsurile restrictive nu am întâlnit-o în nici un spital. Uşile „deschise", proclamate de unele clinici, sunt controlate fizic de către cel puţin o persoană, sau optic prin aparate video. Fixarea bolnavilor se face azi „doar" prin legare, la fel de traumatizantă pentru bolnavi ca şi cămăşile de forţă.

Băile în secolul 19

Bărbaţii şi femeile erau strict separaţi, chiar şi în parc.